

به نام خدا

پیش نویس اساسنامه

کمیته آموزش به بیمار و خانواده

دانشگاه علوم پزشکی مشهد

تهیه و تدوین:

دکتر فاطمه حشمتی نبوی (عضوهیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی مشهد)

غلامرضا بختیاری (کارشناس کنترل عفونت دانشگاه)

تکتم میکانیکی (کارشناس پرستاری)

مهر ماه ۱۳۹۱

مقدمه:

آموزش به بیمار و خانواده نقش مهمی را در ارتقاء توانایی افراد جهت توانمند سازی افراد در مراقبت از خود و ارتقاء کیفیت زندگی آنها ایفا می کند. بستری شدن در بیمارستان و حضور در یک محیط جدید و نا آشنا از یکسو و انجام انواع تکنیک ها و روش های درمانی متفاوت از سوی دیگر منجر به ایجاد اضطراب و نگرانی در بیماران میشود. آموزش مناسب و موثر به بیماران در رابطه با موارد فوق میتواند علاوه بر آگاه کردن بیمار در تمام زمینه ها، نقش موثری در کاهش اضطراب آنها نیز داشته باشد. نقش آموزشی پرستاران در کنار سایر نقش های آنان از اهمیت ویژه ای برخوردار است، لذا ارائه راهکارهای کارآمد جهت توانمند کردن پرستاران برای انجام هرچه بهتر فرآیند آموزش به بیمار و خانواده ضروری به نظر می رسد.

فصل اول: کلیات

ماده ۱- نام کمیته:

کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه علوم پزشکی مشهد

ماده ۲- تعریف کمیته:

کمیته آموزش به بیمار و خانواده، یک کمیته استانی است که مسئولیت سیاستگذاری، برنامه ریزی، هدایت و کنترل و پشتیبانی اجرای فرایند آموزش به بیمار به عنوان بخشی از خدمات بهداشتی درمانی در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی استان خراسان رضوی را به عهده دارد.

فصل دوم: اهداف

ماده ۳- اهداف کمیته عبارتند از:

- ۱- برنامه ریزی و سیاستگذاری در زمینه تهیه زیرساختهای (محتوای آموزشی استاندارد، راهنمای بالینی ارائه آموزش به بیمار، فرمهای ثبت آموزش به بیمار) اجرای اثر بخش آموزش به بیمار
- ۲- ارتقاء توانمندی پرستاران و سایر ارائه دهندگان خدمات بهداشتی - درمانی جهت ارائه موثر خدمات آموزش و مشاوره به بیماران و خانواده های آنان
- ۳- پشتیبانی مراکز درمانی جهت تسهیل در اجرای خدمات آموزش و مشاوره
- ۴- کنترل و نظارت بر نحوه اجرای خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه

فصل سوم: ماموریتها و وظایف کمیته

ماده ۴- ماموریت این کمیته ارتقاء کیفیت ارائه خدمات آموزش و مشاوره به مددجویان مراجعه کننده به بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی استان خراسان رضوی از طرق سیاستگذاری در زمینه آماده سازی زیرساختها، هماهنگی بین اعضاء ارائه دهنده خدمات بهداشتی در زمینه اجرای آموزش به بیمار و خانواده، پشتیبانی و کنترل و نظارت بر انجام آموزش به بیمار و خانواده در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد می باشد.

ماده ۵- وظایف کمیته آموزش به بیمار و خانواده شامل موارد زیر است:

- ۱- تامین یا نظارت بر آماده سازی زیرساختهای اجرای آموزش به بیمار و خانواده شامل محتوای آموزشی استاندارد، خط مشی و دستورالعمل های اجرایی، فرمهای ثبت و نظارتی
- ۲- هماهنگی جهت تشکیل کمیته آموزش به بیمار در بیمارستانها و نظارت بر عملکرد آنان
- ۳- برگزاری کارگاههای آموزشی آموزش به بیمار
- ۴- برنامه ریزی جهت تربیت مدرسین "آموزش به بیمار و خانواده"، اعطای مجوز فعالیت و تمدید مجوز فعالیت آنان در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- ۵- راه اندازی واحد پیگیری بیماران پس از ترخیص در بیمارستان ها
- ۶- نظارت بر حسن اجرا، و کیفیت ارائه برنامه های مدون آموزش به بیمار در بیمارستانها
- ۷- نظارت و ارزیابی نحوه عملکرد و حسن اجرای کلیه فعالیت های صورت گرفته کمیته های آموزش به بیمار بیمارستانها
- ۸- برنامه ریزی جهت توسعه نقش آموزشی و مشاوره ای کلیه رده های شغلی کارکنان علوم پزشکی
- ۹- سیاستگذاری و برنامه ریزی جهت وارد کردن خدمات آموزش و مشاوره به عنوان بخشی از عملکرد کلیه رده های شغلی و لحاظ کردن کیفیت خدمات آموزش و مشاوره در ارزشیابی عملکرد آنان
- ۱۰- پایش نحوه اجرای برنامه آموزش به بیمار در بیمارستان ها
- ۱۱- برقراری ارتباط با جامعه و ارائه اطلاعات مفید به اقشار مختلف با استفاده مناسب از وسایل ارتباط جمعی مانند رسانه ها، اینترنت و نشریات

فصل چهارم: ارکان کمیته

ماده ۶- ارکان کمیته به ترتیب عبارتند از:

- ✓ رئیس کمیته
- ✓ دبیر نظارتی و اجرایی کمیته
- ✓ دبیر علمی و پژوهشی کمیته

فصل پنجم: اعضاء كمیته

ماده ۷- كمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه از افراد زیر تشكيل می شود:

- ✓ مدیر پرستاری دانشگاه
- ✓ کارشناس آموزش دانشگاه
- ✓ مشاور معاون درمان دانشگاه
- ✓ دو نفر به نمایندگی از اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی
- ✓ دو نفر به نمایندگی از اعضاء هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی
- ✓ کارشناس کنترل عفونت دانشگاه
- ✓ سه نفر از سوپروایزرین آموزشی بیمارستان ها
- ✓ یک نفر از اعضاء تیم حاکمیت بالینی دانشگاه

تبصره ۱- كمیته می تواند از افرادی ، جهت مشاوره و نظرخواهی برای شرکت در جلسات دعوت به عمل آورد.

تبصره ۲- پس از انتخاب اعضاء كمیته دبیران كمیته توسط رئیس كمیته انتخاب خواهند شد.

تبصره ۳- اعضاء هیئت علمی دانشکده پرستاری بر اساس سوابق علمی و اجرایی در زمینه آموزش به بیمار و خانواده و به پیشنهاد رئیس دانشکده پرستاری و مامایی توسط رئیس كمیته انتخاب خواهند شد.

تبصره ۴- اعضاء هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهودر سایر رشته ها بر اساس سوابق علمی و اجرایی در زمینه آموزش به بیمار و خانواده به پیشنهاد مشاور معاون درمان و تایید رئیس كمیته انتخاب خواهند شد.

وظایف و اختیارات اعضاء كمیته:

ماده ۸- وظایف و اختیارات اعضاء كمیته شامل موارد زیر است:

- ۱- شرکت مستمر در کلیه جلسات كمیته
- ۲- مشارکت در امر اجرای مصوبات جلسات كمیته بر اساس تقسیم کار در جلسه
- ۳- شرکت فعال در زیر- كمیته ها بعنوان اعضاء كمیته

وظایف و اختیارات رئیس كمیته:

ماده ۹- وظایف و اختیارات رئیس كمیته شامل موارد زیر است:

- ۱- هدایت و رهبری كمیته با برنامه ریزی مناسب و استفاده توانمندی اعضاء كمیته و بهره گیری از امکانات و ظرفیتهای بهداشتی، درمانی، آموزشی و رفاهی داخل و خارج دانشگاه جهت تحقق اهداف پیش بینی شده
- ۲- پیگیری مصوبات كمیته و نظارت بر حسن اجرای مصوبات
- ۳- انتصاب دبیران زیر كمیته های علمی- پژوهشی و اجرایی- نظارتی
- ۴- نظارت بر حسن عملکرد اعضاء كمیته

- ۵- ابلاغ شرح وظایف هر یک از اعضا و نظارت بر اجرای صحیح آن
- ۶- نظارت بر تشکیل جلسات کمیته به طور منظم و تقسیم کار اعضای کمیته
- ۷- ثبت و نگهداری سوابق، صورتجلسات و همچنین تنظیم گزارشات و حفظ و نگهداری اسناد کمیته (وظایف دبیر اجرایی نظارتی)

فصل ششم: زیر کمیته ها

ماده ۱۰- با توجه به الزامات اجرایی و به منظور نیل به اهداف و مأموریت‌های کمیته، چهار زیر کمیته ذیل تشکیل خواهد شد.. مصوبات این کمیته ها در کمیته دانشگاه مطرح و در صورت تصویب کمیته آن مصوبات لازم الاجرا خواهد بود. کمیته ها شامل:

- ۱- کمیته علمی - پژوهشی
- ۲- کمیته اجرایی - نظارتی

کمیته علمی - پژوهشی

ماده ۱۱- کمیته علمی - پژوهشی شامل دو **sub committe** پرستاری و پزشکی می باشد

Subcommittee پرستاری شامل اساتید ذیل می باشد:

- خانم دکتر منظری گروه داخلی جراحی (پرستاری بیماری ها قلب)
- خانم مریم رضائیان گروه اطفال
- خانم زهرا فاضل گروه اتاق عمل و هوشبری
- آقای دکتر کریمی گروه داخلی جراحی
- آقای جواد ملک زاده (پرستاری مراقبت های ویژه)
- خانم مریم باقری (پرستاری دیالیز)
- گروه مامایی خانم سمیرا ابراهیم زاده
- گروه بهداشت جامعه خانم زهرا امامی مقدم
- گروه روانپرستاری آقای سعید واقعی
- گروه داخلی جراحی بیماری های گوارش خانم داوودی
- آقای دکتر سیدرضا مظلوم پرستاری بیماری های کبد
- خانم فرزانه حسن زاده (پرستاری بیماری های غدد)
- آقای چمن زاری (پرستاری سوختگی)
- آقای دکتر هادی کوشیار (پرستاری سالمندان)
- آقای مهدی زاده (پرستاری انکولوژی)
- خانم فاطمه حاجی آبادی پرستاری اورولوژی
- **Subcommittee** پزشکی شامل اساتید ذیل می باشد:

اهداف و وظایف کمیته علمی-پژوهشی به شرح زیر است:

هدف کلی زیر- کمیته علمی-پژوهشی تامین و تضمین کیفیت سطح علمی و روزآمد بودن خدمات آموزش و مشاوره در سطح بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد می باشد.

وظایف:

- ۱- برنامه ریزی جهت تهیه و به روز رسانی محتوای آموزشی استاندارد بر اساس تشخیص های شایع با هماهنگی و استفاده از متخصصین و کارشناسان شاغل در بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- ۲- تهیه خط مشی و دستورالعملهای هدایت کننده فعالیت های آموزش و مشاوره کارکنان ارائه دهنده خدمات سلامت
- ۳- تهیه فرمهای ثبت مناسب جهت درج فعالیتهای آموزشی توسط اعضاء تیم درمانی- مراقبتی
- ۴- برگزاری کارگاههای آموزش به بیمار و خانواده جهت به روز رسانی دانش و مهارتهای خدمات و مشاوره اعضاء تیم درمانی- مراقبتی
- ۵- تربیت مدرسین کارآمد جهت برگزاری کارگاههای آموزش به بیمار و خانواده
- ۶- اعطاء مجوز فعالیت و تمدید مجوز فعالیت پرستاران آموزش به بیمار و خانواده در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- ۷- برنامه ریزی جهت راه اندازی و به روز رسانی سایت آموزش به بیمار و خانواده و استفاده از روشهای نوین آموزشی نظیر مواد آموزشی چند رسانه ای، استفاده از روشهای آموزش گروهی.
- ۸- بررسی و تایید محتوای آموزشی تهیه شده توسط کمیته های آموزش به بیمار و خانواده بیمارستانی
- ۹- برنامه ریزی و سیاستگذاری جهت اجرای برنامه های پیگیری پس از ترخیص
- ۱۰- نظارت بر کیفیت علمی خدمات آموزش و مشاوره ارائه شده در سطح بیمارستانها با همکاری زیر-کمیته اجرایی- نظارتی
- ۱۱- برنامه ریزی و سیاستگذاری در خصوص اجرای برنامه های آموزشی در سطح جامعه و همکاری با رسانه ها به ویژه رسانه ملی در خصوص افزایش آگاهی های بهداشتی عمومی
- ۱۲- همکاری علمی با سایر مراکز دانشگاهی در زمینه آموزش مددجویان
- ۱۳- همکاری با کمیته حاکمیت بالینی دانشگاه در زمینه فرایند آموزش به بیمار و خانواده
- ۱۴- بررسی هزینه- اثربخشی اجرای برنامه های آموزش به بیمار از طریق هدایت و اجرای طرح های تحقیقاتی در سطح بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- ۱۵- همکاری و هماهنگی با پزشک خانواده در جهت آموزش و راهنمایی بیماران جهت مراجعه به مراکز تشخیصی و درمانی در ارتباط با اقدامات تکمیلی در صورت نیاز
- ۱۶- همکاری و هماهنگی با پزشک خانواده در ارتباط با پیگیری سلامت مددجویان پس از ترخیص از بیمارستان

کمیته اجرایی- نظارتی

ماده ۱۲ - اهداف و وظایف کمیته اجرایی- نظارتی به شرح زیر است:

هدف کلی زیر - کمیته اجرایی-نظارتی، نظارت بر حسن اجرای خدمات آموزش به بیمار و مشاوره در سطح بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد می باشد.

وظایف:

- سیاستگذاری و برنامه ریزی جهت اجرای شیوه های نظارتی موثر و کارآمد بر عملکرد آموزشی کلیه رده های شغلی کارکنان شاغل در بیمارستانهای دانشگاه علوم پزشکی مشهد در ارتباط با آموزش مددجو
- نظارت بر عملکرد پرستاران آموزش به بیمار بر اساس شرح وظایف مصوب
- نظارت بر عملکرد کمیته های آموزش به بیمار و خانواده بیمارستانها از طریق بازدید از بیمارستانها و دریافت گزارشات دوره ای
- نظارت بر کیفیت و کمیت خدمات آموزش و مشاوره ارائه شده در بیمارستانهای تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد در ارتباط با آموزش مددجو
- نظارت بر حسن اجرای مصوبات کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه در بیمارستانهای تحت پوشش از طریق دریافت و تجزیه و تحلیل گزارشات دریافتی از کمیته های بیمارستانی
- تعیین گروههای نظارتی جهت انجام بازدیدهای دوره ای و منظم از بیمارستانهای تحت پوشش و تهیه گزارشات مستند از نتایج بازدیدها و ارسال به کمیته
- بررسی و ارزیابی تجهیزات و فضای فیزیکی مناسب جهت آموزش بیماران در مراکز بهداشتی درمانی ، آموزشی
- تهیه و تدوین و بازنگری چک لیست های ارزیابی آموزش به بیمار به منظور تعیین درجه خدمات به مددجو و نظارت بر حسن اجرای ارزشیابی مراکز
- پیگیری اجرایی شدن نتایج حاصله از فعالیت های کنترل و نظارت توسط مدیران اجرایی دانشگاه

کمیته آموزش به بیمار و خانواده در بیمارستان ها

ماده ۱۳- این کمیته یک کمیته اجرایی است که مسئولیت برنامه ریزی، اجرا و نظارت بر نحوه ارائه خدمات آموزش و مشاوره کارکنان بهداشتی و درمانی شاغل در هر یک از بیمارستان های تحت پوشش دانشگاه علوم پزشکی مشهد را به عهده دارد. این کمیته تحت نظارت کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه فعالیت میکند. کمیته آموزش به بیمار به صورت ماهیانه و منظم در بیمارستان تشکیل می گردد.

- اعضای این کمیته حداقل باید شامل افراد زیر باشند.
- ۱- نماینده علمی پزشکان (نماینده هیئت علمی بیمارستان در بیمارستان های آموزشی)
- ۲- ریاست یا جانشین ریاست بیمارستان ها(در بیمارستان های آموزشی معاون آموزشی بیمارستان)
- ۳- مترون بیمارستان
- ۴- سوپروایزر آموزشی
- ۵- سرپرستاران بخش ها

- ۶- پرستار آموزش به بیمار و خانواده
- ۷- دو نفر از رابطین آموزشی بخش ها به انتخاب مترون
- ۴- مسئول حاکمیت بالینی
- ۵- واحد فناوری اطلاعات

مسئولیتها و وظایف کمیته آموزش به بیمار و خانواده بیمارستانی:

- ۱- برنامه ریزی و فراهم سازی زمینه اجرای دستورالعمل های ابلاغ شده از طرف کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه
- ۲- نیاز سنجی و برنامه ریزی جهت تهیه محتوای آموزشی استاندارد بر اساس پروتکل استاندارد تهیه محتوای آموزشی ابلاغ شده به بیمارستان ها متناسب با تشیخص های شایع و اولویتهای خاص نیازهای آموزشی در هر بیمارستان
- ۳- تعامل با کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه در خصوص موانع موجود در ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستان و برنامه ریزی جهت برطرف سازی موانع
- ۴- نظارت بر حسن ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بخش های بیمارستانی از طریق بررسی نحوه ثبت ارائه خدمات آموزش و مشاوره در فرم ثبت ابلاغ شده توسط کمیته آموزش به بیمار دانشگاه، نظارت بر عملکرد آموزشی کارکنان بهداشتی
- ۵- تهیه گزارش عملکرد از نحوه ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستان مربوطه و ارائه آن به کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه
- ۶- همکاری با ناظرین کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه در جهت بررسی کیفیت ارائه خدمات آموزش و مشاوره در بیمارستان
- ۷- تدوین برنامه مدون آموزش به بیمار جهت حداقل ۵ بیماری شایع در هر بخش
- ۸- ارتقاء مستمر دانش و مهارتهای آموزش و مشاوره کارکنان از طریق برگزاری کارگاههای آموزش به بیمار و تعامل با بیمار برای همه رده های شغلی کارکنان علوم پزشکی
- ۹- برنامه ریزی جهت در نظر گرفتن کیفیت عملکرد آموزشی و مشاوره کلیه رده های شغلی کارکنان علوم پزشکی در ارزشیابی عملکرد آنان
- ۱۰- تعامل با کمیته آموزش به بیمار و خانواده دانشگاه در خصوص اجرای روشهای روزآمد و موثر آموزشی با توجه به امکانات و شرایط هر بیمارستان

فصل هفتم: دبیرخانه

ماده ۱۴- دبیرخانه کمیته آموزش به بیمار و خانواده در محل مدیریت پرستاری استقرار خواهد یافت.

ماده ۱۵- وظایف و ماموریت‌های دبیرخانه شامل موارد زیر است:

- ثبت گزارش صورتجلسات
- ارسال رونوشت صورتجلسات کمیته به تمامی اعضا
- بایگانی صورتجلسات
- دریافت، ارسال و ثبت مکاتبات اداری

فصل هشتم: جلسات کمیته:

ماده ۱۶- جلسات کمیته حداقل ماهی یکبار تشکیل می شود و به هنگام ضرورت جلسات فوق العاده با نظر رئیس کمیته تشکیل خواهد شد.

ماده ۱۷- کلیه جلسات کمیته با حضور ریاست کمیته و در مجموع مصوبات با دوسوم اعضا معتبر است.

ماده ۱۸- کلیه صورتجلسات کمیته باید در برگه صورتجلسه ثبت و به امضای اعضای رسیده و مصوبات آن قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۱۹- در صورت عدم حضور رئیس، دبیر علمی کمیته جلسه را اداره می کند.

فصل نهم: منابع مالی کمیته:

ماده ۲۰- منابع مالی کمیته شامل موارد زیر است:

- الف) معاونت درمان دانشگاه علوم پزشکی مشهد
- ب) ستاد حاکمیت بالینی استان